İlgili Kanun / Madde
3201 S. YHBK/4

T.C
YARGITAY
HUKUK GENEL KURULU

Esas No. 2025/10-14
Karar No. 2026/232
Tarihi: 08.04.2026

● YURT DIŞI HİZMET BORÇLANMASI
●BORÇLANMANIN İSTİSNA OLMASI NEDENİYLE SİGORTALI LEHİNE YORUM İLKESİNİN UYGULANMAYACAĞI
●YURT DIŞI HİZMET BORÇLANMASI YÖNÜNDEN BORÇLANMA TUTARININ BELİRLENMESİNDE "BAŞVURU TARİHİ" KRİTERİ ESAS ALINACAĞI
● TAHAKKUK ETTİRİLEN BORÇ TUTARININ TEBLİĞ EDİLDİĞİ TARİHTEN İTİBAREN ÜÇ AY İÇERİSİNDE ÖDENMESİ GEREKTİĞİ
●KURUM, YAPILAN BORÇLANMA BAŞVURUSUNU HUKUKA UYGUN OLARAK DEĞERLENDİRMİŞ VE YAPTIĞI BORÇ TAHAKKUKUNU TEBLİĞ ETMİŞ ÜÇ AYLIK SÜRE İÇİNDE ÖDENMEMİŞ BORÇLANMAK İÇİN KURUMA YENİDEN BAŞVURU GEREKTİĞİ
● KURUMUN HUKUKA AYKIRI İŞLEMİNE KARŞI İŞLEMİN TEBLİĞ TARİHİNDEN İTİBAREN ÜÇ AYLIK MAKUL SÜRE İÇİNDE DAVA AÇILMASI DURUMUNDA BORÇLANILACAK PRİM MİKTARININ BAŞVURU TARİHİNDEKİ TUTAR OLACAĞI
● ÜÇ AYLIK MAKUL SÜRE GEÇTİKTEN SONRA DAVA AÇILMASI DURUMUNDA İSE DAVA YENİ BİR BORÇLANMA İRADESİ KABUL EDİLEREK DAVANIN AÇILDIĞI TARİHİNDEKİ PRİM MİKTARLARI ESAS ALINMAK SURETİYLE BORÇLANMA BEDELİNİN BELİRLENMESİ GEREKECEĞİ

ÖZETİ: Yeri gelmişken belirtilmelidir ki, borçlanma yasalarının istisnai düzenlemeler olduğu dikkate alındığında sigortalı lehine yorum ilkesinden söz edilerek yasalarda açıkça düzenlenen hususların dışına çıkılmasına imkân bulunmamaktadır. Bu nedenle yurt dışı hizmet borçlanmasının değerlendirilmesinde yasanın amacından hareket etmek gerekir.

Yurt dışı hizmet borçlanması yönünden 3201 sayılı Kanun'un 4. maddesinde borçlanma tutarının belirlenmesinde "başvuru tarihi" kriteri esas alınarak başvuru tarihindeki 5510 sayılı Kanun'un 82. maddesinde belirtilen prime esas asgari ve azami günlük kazanç miktarlarına göre tahakkuk ettirilen borç tutarının tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içerisinde ödenmesi gerektiği düzenlemesi yer almakta olup maddede öngörülen üç aylık sürenin geçirilmesi durumunda borçlanma bedeli olarak ödenecek prim miktarının nasıl belirleneceği üzerinde durulmalıdır.

Bu durumda Kurum işleminin hukuka uygun olması kriter olarak alınmalıdır. Kurum, yapılan borçlanma başvurusunu hukuka uygun olarak değerlendirmiş ve yaptığı borç tahakkukunu tebliğ etmiş, buna rağmen borçlanma bedeli 3201 sayılı Kanun'da belirtilen üç aylık süre içinde ödenmemiş ise aynı Kanun'un 4. maddesi gereği borçlanmak için Kuruma yeniden başvuru gerektiğinden davanın açıldığı tarihe bakılmaksızın başvuru tarihindeki primlerin esas alınmasına ilişkin isteğin reddine karar verilmelidir.

Kurum işleminin hukuka aykırı olması hâlinde ise uyuşmazlığın makul süre gözetilerek çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Makul sürenin belirlenmesinde ise 5510 sayılı Kanun'un 42. maddesindeki hükümden yararlanılabilir. Anılan maddede, "Kurum, sigortalıya veya hak sahiplerine bağlanacak gelir, aylık veya toptan ödemeleri, gerekli belgelerin ve incelemelerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç üç ay içinde hesap ve tespit ederek sonuçlarını yazı ile bildirir" düzenlenmesi bulunmakta olup mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 116. maddesindeki "Kurum malûllük yaşlılık ve ölüm

sigortalarından aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlanınca, bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri hesap ve tesbit ederek en geç üç ay içinde ilgililere yazı ile bildirir" şeklindeki hükmün de aynı doğrultuda olduğu görülmektedir. 3201 sayılı Kanun'un 4. maddesinde de üç aylık ödeme süresi öngörüldüğü dikkate alındığında tüm bu yasal düzenlemelere göre 3201 sayılı Kanun ile ilgili uyuşmazlıklarda üç aylık sürenin makul süre olarak kabulü gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Makul süre ile ilgili bu tespitten sonra tekrar konuya dönüldüğünde; Kurumun hukuka aykırı işlemine karşı işlemin tebliğ tarihinden itibaren üç aylık makul süre içinde dava açılması durumunda borçlanılacak prim miktarının başvuru tarihindeki; üç aylık makul süre geçtikten sonra dava açılması durumunda ise dava yeni bir borçlanma iradesi kabul edilerek davanın açıldığı tarihindeki prim miktarları esas alınmak suretiyle borçlanma bedelinin belirlenmesi gerekir.

Diğer bir olasılık da Kurumun borçlanma talebini değerlendirmeyip cevapsız bırakmasıdır. Bu durumda 5510 sayılı Kanun'un 42. maddesinde belirtilen üç aylık süre geçtiğinde Kurumun talebi reddetmiş olduğu esas alınarak anılan üç aylık bekleme süresine yukarıda belirtilen üç aylık makul süre (3+3=6 ay) eklenmeli, davanın Kuruma başvuru tarihinden itibaren 6 aylık süre içinde açılması durumunda yine Kuruma ilk başvurunun yapıldığı tarihteki; başvuru tarihinden itibaren altı aylık sürenin geçmesinden sonra dava açılması durumunda ise makul sürenin geçtiği ancak Kurum tarafından da başvuruya bir cevap verilmediği gözetilerek davanın açıldığı tarihteki prim miktarları esas alınarak borçlanma bedelinin belirlenmesi gerekecektir.

Nitekim Hukuk Genel Kurulunun 21.05.2025 tarihli ve 2024/10-167 Esas, 2025/331 Karar ile 15.05.2024 tarihli ve 2023/10-610 Esas, 2024/235 Karar sayılı kararlarında da aynı ilkeler benimsenmiştir.

Somut olayda davacının 31.07.2019 tarihli dilekçesi ile yurt dışında geçen süreleri borçlanma talebiyle davalı

Kuruma müracaat ettiği, Kurumca 13.09.2019 tarihli eksik belgelerin tamamlanmasına ilişkin yazının davacıya tebliğ edildiğine dair tebligat parçasının bulunmadığı, davacı tarafından 11.03.2020 tarihinde posta yoluyla gönderilen eksik belgelerin davalı Kuruma 16.03.2020 tarihinde teslim edilmesi sonrası Kurumun 08.06.2020 tarihli yazıyla eksik belgelerin üç aylık yasal sürede verilmediğinden bahisle borçlanma talebini işlemden kaldırdığı, yine davacının 07.07.2020 tarihli dilekçesiyle şifahi olarak tamamlaması gerektiğini öğrendiği eksik belgeleri 11.03.2020 tarihinde göndermesine rağmen Kurumca talebi işlemden kaldırılmış ise de belgeleri üç ay içerisinde tamamlaması mümkün olmadığından tahakkuk eden primin İsviçre Sosyal Güvenlik Kurumundan tahsilini, mümkün olmadığı takdirde hesaplanan primin ödenmesi için tebliğini talep etmesi üzerine Kurum tarafından 31.07.2019 tarihli borçlanma talep dilekçesine istinaden adına tahakkuk ettirilecek borcun transfer edilecek primden mahsup edilmeyeceği belirtilerek reddedildiği, ayrıca davacının 23.10.2020 tarihli dilekçesiyle 07.07.2020 tarihli başvurusuna göre borçlanma işlemlerinin yapılmasını talep etmesi üzerine Kurumca 18.11.2020 tarihli yazıyla yapılacak işlemin bulunmadığının bildirildiği, eldeki davanın da 23.11.2020 tarihinde açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacının 31.07.2019 tarihinde Kuruma borçlanma için başvurması sonrasında Kurumca eksik belgelerin tamamlanmasına ilişkin yazıdan haberdar olarak 11.03.2020 tarihinde gerekli belgeleri gönderdikten sonra 31.07.2019 tarihli borçlanma dilekçesindeki talebini yenilerek 07.07.2020 tarihli başvurusuna göre borçlanma işleminin yapılmasının talep ettiği ve bu tarihte yapılan borçlanma talebi sonrasında eldeki davanın makul süre içerisinde açıldığı anlaşıldığından davacının 07.07.2020 tarihli borçlanma başvurusu değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekmektedir.

Taraflar arasındaki Kurum işleminin iptali ve tespit davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 10. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekilince temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; müvekkilinin 21.08.1993-30.08.2003 tarihleri arasında İsviçre'de çalıştığını, 31.07.2019 tarihinde 3201 sayılı Kanun'a göre borçlanma talebinde bulunduğunu ancak herhangi bir cevap verilmediğini, 30.08.2003 tarihinde ülkeye kesin dönüş yaptığından istenilen belgeyi bizzat temin etmesinin mümkün olmadığını, covid-19 salgını nedeniyle yurt dışına da gidemediğinden İsviçre'deki yakınları vasıtasıyla temin ettiği hizmet belgesini 11.03.2020 tarihinde davalı Kuruma gönderdiğini ancak davalı Kurumca borçlanma talebinin işlemden kaldırıldığının müvekkiline sözlü olarak bildirildiğini, müvekkilinin 07.07.2020 tarihinde bu işleme karşı yaptığı itiraza Kurumca cevap verilmediğini ileri sürerek Kurum işleminin iptali ile müvekkilinin 31.07.2019 tarihli başvurusuna göre yurt dışı borçlanma işlemlerinin yapılması gerektiğinin tespitine ve borçlanma süresinin belirlenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı Sosyal Güvenlik Kurumu (Kurum/SGK) vekili; davacının başvurusunun mevzuata uygun olmadığını, süresinde eksikliklerin giderilmediğini, Kurum işleminin usulüne uygun olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 29.06.2021 tarihli ve 2020/251 Esas, 2021/185 Karar sayılı kararı ile; davacının 31.07.2019 tarihinde yurt dışı borçlanma talebinde bulunması üzerine davalı Kurum tarafından 13.09.2019 tarihinde yurt dışında ikamet ettiği süreleri gösteren belgeleri, güncel tarihli hizmet cetvelini ve yurda giriş-çıkış tarihlerini içeren belgeyi üç ay içerisinde göndermesinin istendiği, davacı tarafından yurda kesin dönüş yapması nedeniyle bu belgeleri temin edemeyeceği, belgelerin Kurum tarafından istenmesi gerektiği yönündeki başvurusunun davalı Kurumca reddedildiği, 13.09.2019 tarihli yazının davacıya tebliğ tarihinin sorulması

üzerine davalı Kurumca adi posta yoluyla davacıdan eksik belgelerin talep edildiği ancak posta alındısı Kuruma iade edilmediğinden tebliğ tarihinin 13.09.2019 olarak kabul edildiğinin bildirildiği, buna göre davacıya usulüne uygun tebligat yapılmadığı, davacının 07.07.2020 tarihli başvurusunun da davalı Kurum tarafından reddedildiği, ayrıca eksik belgelerin Kurum tarafından temin edilebileceği anlaşıldığından 31.07.2019 tarihli başvurunun geçerli olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Kurum vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 23.02.2023 tarihli ve 2021/1729 Esas, 2023/345 Karar sayılı kararı ile; İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle davalı Kurum vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Kurum vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "*...Dosya kapsamı incelendiğinde, davacının 31.07.2019 tarihli yurt dışı borçlanma talep dilekçesi ile 3201 sayılı Kanun kapsamında borçlanma talebinde bulunduğu, Kurumun 13.09.2019 tarihli yazı ile davacıdan eksik belge talebinde bulunarak yurt dışı ikamet sürelerini gösteren belge ile güncel İsviçre hizmet belgesini 3 ay içinde göndermesini istediği, davacı vekili tarafından bu belgenin davacıya tebliğ edilmediğinin iddia edildiği, davacı tarafından, talep edilen belgelerin 11.03.2020 tarihinde PTT vasıtası ile Kuruma ile gönderildiği ve 16.03.2020 tarihinde kuruma intikal ettiği, SGK'nın08.06.2020 tarihli yazı ile eksik belgelerin yasal süre olan 3 ay içinde verilmediği gerekçesi ile davacının yurt dışı borçlanmasının işlemden kaldırıldığını davacıya bildirdiği, davacının 07.07.2020 tarihli başvurusunun İsviçre'deki primlerin transferine ilişkin olduğu, Mahkemece Kurumdan 13.09.2019 tarihli eksik belgelerin tamamlanarak gönderilmesine ilişkin yazının davacıya tebliğ tarihini bildirmesinin istendiği, Kurumun ise yazının adi posta ile gönderildiğini ve Kuruma iade edilmediği tespit edildiğinden tebliğ tarihinin yazının Kurumdan çıkış tarihi olan 13.09.2019 olarak esas alındığını bildirdiği, 31.07.2019 tarihli borçlanma talebinin geçerli olduğunun tespitine ilişkin işbu davanın23.11.2020 tarihinde açıldığı anlaşılmaktadır.*

Her ne kadar kurum cevabi yazısının davacıya ulaştığına dair bir tebliğ evrakı dosya kapsamında bulunmuyor ise de, davacının talep edilen eksik belgeleri 11.03.2020 tarihinde posta yoluyla Kuruma ile gönderdiği dosya kapsamından anlaşılmakla, davacının en geç bu tarihtehaberdar olduğu kabul edilerek, yukarıda açıklanan mevzuat ve açıklamalar çerçevesinde karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma

nedenidir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; önceki gerekçeye ilaveten eksik belgelerin tamamlanmasına ilişkin Kurum yazısının davacıya tebliğ edildiğine dair belge sunulmadığı, davacının eksikleri tamamlamasına rağmen başvurusunun davalı Kurumca reddedildiği, Kurum işlemine karşı davanın geç açılmasının başvurunun geçersiz olduğu sonucunu doğurmayacağı, yasal olmayan süre kısıtlamasının hak arama özgürlüğüne müdahale anlamına geleceği gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davalı Kurum vekilince temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı Kurum vekili; müvekkili Kurum işleminin usul ve yasaya uygun olduğunu, direnme kararının hatalı olduğunu belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda 31.07.2019 tarihli yurt dışı borçlanma talebine istinaden Kurumca 13.09.2019 tarihinde eksik belgelerin tamamlanmasına ilişkin yazının davacıya tebliğ edildiğine dair tebligat parçasının bulunmadığı, davacı tarafından 11.03.2020 tarihinde posta yoluyla gönderilen eksik belgelerin davalı Kuruma 16.03.2020 tarihinde teslim edilmesi üzerine Kurumun 08.06.2020 tarihli yazıyla eksik belgelerin üç aylık yasal sürede verilmediğinden bahisle borçlanma talebini işlemden kaldırdığı, davanın da 23.11.2020 tarihinde açıldığı gözetildiğinde 13.09.2019 tarihli Kurum yazısının davacıya usulüne uygun tebliğ edilemediğinden bahisle 31.07.2019 tarihli borçlanma başvurusunun geçerli sayılmasının mı yoksa davacının 13.09.2019 tarihli Kurum yazısından en geç eksik belgeleri tamamlayarak posta yoluyla Kuruma gönderdiği 11.03.2020 tarihinde haberdar olduğu kabul edilip bozma kararında belirtilen ilkeler kapsamında değerlendirme yapılarak karar verilmesinin mi gerektiği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un (3201 sayılı Kanun) 1 ilâ 5 ve geçici 9 . maddeleri, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun (5510 sayılı Kanun) 42. maddesi

2. Değerlendirme

1.Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun ile

Türk vatandaşlarının yurt dışında geçen sürelerinin sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesi için borçlanma ve buna bağlı olarak yaşlılık sigortasından yararlanma hakkı verilmiş ve bu kişilerin yurt dışındaki ülke sosyal güvenlik kuruluşları kapsamında sosyal güvenliklerine gerek kalmaksızın Türkiye'de sosyal güvenceye kavuşmalarına imkân tanınmıştır.

2. Hizmet borçlanması sosyal güvenlik hakkı elde edilmesinde istisnai bir yöntem olarak primi ödenmediği için hizmet süresinden sayılmayan bazı sürelerin primlerinin borçlanılıp ödenmesi koşuluyla yaşlılık aylığına esas sigortalılık süresi ve prim gün sayısından sayılmasını sağlayan bir yapıyı ifade etmektedir.

3. Sosyal güvenliğin dinamik yapısı, amaç ve kapsamındaki genişleme eğilimi, sosyal risklerin artan etkisi dikkate alındığında yasalarda yer alan ve sosyal güvenliğin çatısını oluşturan bu gibi kavramların sınırlarının belirlenmesinde her zamankinden daha fazla zorunluluk bulunmaktadır.

4. Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 17.04.2008 tarihli 5754 sayılı Kanun ile değişik 1. maddesinde;*"Türk vatandaşlarının yurt dışında 18 yaşını doldurduktan sonra, Türk vatandaşı iken geçen ve belgelendirilen sigortalılık süreleri ve bu süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ile yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, bu Kanunda belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödenmemiş olması ve istekleri halinde, bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir."* düzenlemesi bulunmakta iken 10.09.2014 tarihli ve 6552 sayılı Kanun'un 28. maddesi ile değişik son hâlinde; *"Türk vatandaşları ile doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin on sekiz yaşını doldurduktan sonra Türk vatandaşı olarak yurt dışında geçen ve belgelendirilen sigortalılık süreleri ve bu süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ile yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, bu Kanunda belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödenmemiş olması ve istekleri hâlinde, bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir"* hükmüne yer verilmiştir.

5. Aynı Kanun'un *"Borçlanma tutarı ve borçlanma tutarının iadesi"* başlıklı 17.04.2008 tarihli 5754 sayılı Kanun ile değişik 4. maddesinin 1. fıkrasında ise *"Borçlanılacak her bir gün için tahakkuk ettirilecek borç tutarı, başvuru tarihindeki 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 82 nci maddesinde belirtilen prime esas asgari ve azamî günlük kazanç arasında seçilecek günlük kazancın % 32'sidir. Ancak, prime esas asgari günlük kazancın altında olmamak üzere borçlanma tutarına esas alt sınırı farklı bir miktarda belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir... Tahakkuk ettirilen borç tutarı, tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içerisinde ödenir. Ödeme yapılan gün sayısı prim ödeme gün sayısına ve prime esas kazanca dahil edilir. Tahakkuk ettirilen prim borcunu tebligat tarihinden itibaren üç ay içerisinde ödemeyenler için yeniden başvuru şartı aranır"* düzenlemesi mevcut olup 02.07.2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 97. maddesiyle bu fıkrada yer alan *"Bakanlar Kurulu"* ibaresi *"Cumhurbaşkanı"* şeklinde

değiştirilmiş yine 17.07.2019 kabul tarihli ve 7186 sayılı Kanun'un 9. maddesiyle *"% 32'sidir"* ibaresi *"% 45'idir"* şeklinde değiştirilerek anılan değişikliğin 01.08.2019 tarihinden itibaren yürürlüğe gireceği belirtilmiş, 7186 sayılı Kanun'un 13. maddesiyle 3201 sayılı Kanun'a *"Kısmi aylık bağlanmış olanlar dahil olmak üzere bu maddenin yürürlük tarihinden önce yurt dışında geçen sürelerini borçlanma talebinde bulunanlardan tahakkuk ettirilen borçlarını yasal süresi içinde ödeyenlerin, sigortalılık sürelerinin hangi statüde değerlendirileceğinin ve tahakkuk ettirilecek borç tutarının tespitinde önceki hükümler esas alınır"* şeklinde geçici 9. madde eklenmiştir.

6. Yine 3201 sayılı Kanun'un "*Süre tespiti ve sigortalılığın başlangıcı"* kenar başlıklı 5. maddesinin ilk hâli 5754 ve 6552 sayılı Kanunlar ile; "*Yurt dışındaki sigortalılık sürelerinin tespitinde, bunu belirten ve istek sahibinin ibraz edeceği ispatlayıcı belgelerde kayıtlı bulunan tarihler arasındaki son tarihten geriye doğru olmak üzere gün sayıları esas alınır, bu tespitte 1 yıl 360 gün, 1 ay 30 gün hesaplanır.*

Sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmetleri olanların, borçlandıkları gün sayısı, prim ödeme gün sayıları ile ilgili hizmetlerine katılır. Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler borçlanılmış ise, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlanılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi hizmeti bulunmayan istek sahiplerinin sigortalılıklarının başlangıç tarihi, borçlarını tamamen ödedikleri tarihten borçlanılan gün sayısı kadar geriye götürülen tarihtir.

(Ek fıkra: 17/4/2008-5754/79 md.) Yurt dışı hizmet borçlanmasına ait süreler 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre hangi sigortalılık haline göre geçmiş sayılacağının belirlenmesinde; Türkiye'de sigortalılıkları varsa borçlanma talep tarihindeki en son sigortalılık haline göre, sigortalılıkları yoksa aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçmiş sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

(Ek fıkra: 17/4/2008-5754/79 md.) Sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış ülkelerdeki hizmetlerini, bu Kanuna göre borçlananların, sözleşme yapılan ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih, ilk işe giriş tarihi olarak dikkate alınmaz. (Ek cümle: 10/09/2014-6552 S.K./29. md) Ancak, uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinde Türk sigortasına girişinden önce âkit ülke sigortasına girdiği tarihin Türk sigortasına girdiği tarih olarak kabul edileceğine ilişkin özel hüküm bulunan ülkelerdeki sigortalılık sürelerini borçlananların âkit ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih, ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilir" şeklinde değiştirilmiştir.

7. Ancak 17.07.2019 tarihli ve 7186 sayılı Kanun'un 10. maddesi ile 5. maddenin başlığı *"Süre tespiti ve sigortalılığın başlangıcı"* iken *"Süre tespiti, sigortalılığın başlangıcı ve sürelerin değerlendirilmesi"* olarak; 4. fıkrası ise *"Yurt dışı hizmet borçlanmasına ait süreler 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçmiş sigortalılık süresi olarak kabul edilir"* şeklinde değiştirilmiş ayrıca maddeye fıkra eklenmiş ve böylece madde son hâlini almıştır.

8. Yeri gelmişken belirtilmelidir ki, borçlanma yasalarının istisnai düzenlemeler olduğu dikkate alındığında sigortalı lehine yorum ilkesinden söz edilerek yasalarda açıkça düzenlenen hususların dışına çıkılmasına imkân

bulunmamaktadır. Bu nedenle yurt dışı hizmet borçlanmasının değerlendirilmesinde yasanın amacından hareket etmek gerekir.

9. Yurt dışı hizmet borçlanması yönünden 3201 sayılı Kanun'un 4. maddesinde borçlanma tutarının belirlenmesinde *"başvuru tarihi"* kriteri esas alınarak başvuru tarihindeki 5510 sayılı Kanun'un82. maddesinde belirtilen prime esas asgari ve azami günlük kazanç miktarlarına göre tahakkuk ettirilen borç tutarının tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içerisinde ödenmesi gerektiği düzenlemesi yer almakta olup maddede öngörülen üç aylık sürenin geçirilmesi durumunda borçlanma bedeli olarak ödenecek prim miktarının nasıl belirleneceği üzerinde durulmalıdır.

10. Bu durumda Kurum işleminin hukuka uygun olması kriter olarak alınmalıdır. Kurum, yapılan borçlanma başvurusunu hukuka uygun olarak değerlendirmiş ve yaptığı borç tahakkukunu tebliğ etmiş, buna rağmen borçlanma bedeli 3201 sayılı Kanun'da belirtilen üç aylık süre içinde ödenmemiş ise aynı Kanun'un 4. maddesi gereği borçlanmak için Kuruma yeniden başvuru gerektiğinden davanın açıldığı tarihe bakılmaksızın başvuru tarihindeki primlerin esas alınmasına ilişkin isteğin reddine karar verilmelidir.

11. Kurum işleminin hukuka aykırı olması hâlinde ise uyuşmazlığın makul süre gözetilerek çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Makul sürenin belirlenmesinde ise 5510 sayılı Kanun'un 42. maddesindeki hükümden yararlanılabilir. Anılan maddede, *"Kurum, sigortalıya veya hak sahiplerine bağlanacak gelir, aylık veya toptan ödemeleri, gerekli belgelerin ve incelemelerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç üç ay içinde hesap ve tespit ederek sonuçlarını yazı ile bildirir"* düzenlenmesi bulunmakta olup mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 116. maddesindeki *"Kurum malûllük yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlanınca, bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri hesap ve tesbit ederek en geç üç ay içinde ilgililere yazı ile bildirir"* şeklindeki hükmün de aynı doğrultuda olduğu görülmektedir. 3201 sayılı Kanun'un 4. maddesinde de üç aylık ödeme süresi öngörüldüğü dikkate alındığında tüm bu yasal düzenlemelere göre 3201 sayılı Kanun ile ilgili uyuşmazlıklarda üç aylık sürenin makul süre olarak kabulü gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

12. Makul süre ile ilgili bu tespitten sonra tekrar konuya dönüldüğünde; Kurumun hukuka aykırı işlemine karşı işlemin tebliğ tarihinden itibaren üç aylık makul süre içinde dava açılması durumunda borçlanılacak prim miktarının başvuru tarihindeki; üç aylık makul süre geçtikten sonra dava açılması durumunda ise dava yeni bir borçlanma iradesi kabul edilerek davanın açıldığı tarihindeki prim miktarları esas alınmak suretiyle borçlanma bedelinin belirlenmesi gerekir.

13. Diğer bir olasılık da Kurumun borçlanma talebini değerlendirmeyip cevapsız bırakmasıdır. Bu durumda 5510 sayılı Kanun'un 42. maddesinde belirtilen üç aylık süre geçtiğinde Kurumun talebi reddetmiş olduğu esas alınarak anılan üç aylık bekleme süresine yukarıda belirtilen üç aylık makul süre (3+3=6 ay) eklenmeli,

davanın Kuruma başvuru tarihinden itibaren 6 aylık süre içinde açılması durumunda yine Kuruma ilk başvurunun yapıldığı tarihteki; başvuru tarihinden itibaren altı aylık sürenin geçmesinden sonra dava açılması durumunda ise makul sürenin geçtiği ancak Kurum tarafından da başvuruya bir cevap verilmediği gözetilerek davanın açıldığı tarihteki prim miktarları esas alınarak borçlanma bedelinin belirlenmesi gerekecektir.

14. Nitekim Hukuk Genel Kurulunun 21.05.2025 tarihli ve 2024/10-167 Esas, 2025/331 Karar ile 15.05.2024 tarihli ve 2023/10-610 Esas, 2024/235 Karar sayılı kararlarında da aynı ilkeler benimsenmiştir.

15. Somut olayda davacının 31.07.2019 tarihli dilekçesi ile yurt dışında geçen süreleri borçlanma talebiyle davalı Kuruma müracaat ettiği, Kurumca 13.09.2019 tarihli eksik belgelerin tamamlanmasına ilişkin yazının davacıya tebliğ edildiğine dair tebligat parçasının bulunmadığı, davacı tarafından 11.03.2020 tarihinde posta yoluyla gönderilen eksik belgelerin davalı Kuruma 16.03.2020 tarihinde teslim edilmesi sonrası Kurumun 08.06.2020 tarihli yazıyla eksik belgelerin üç aylık yasal sürede verilmediğinden bahisle borçlanma talebini işlemden kaldırdığı, yine davacının 07.07.2020 tarihli dilekçesiyle şifahi olarak tamamlaması gerektiğini öğrendiği eksik belgeleri 11.03.2020 tarihinde göndermesine rağmen Kurumca talebi işlemden kaldırılmış ise de belgeleri üç ay içerisinde tamamlaması mümkün olmadığından tahakkuk eden primin İsviçre Sosyal Güvenlik Kurumundan tahsilini, mümkün olmadığı takdirde hesaplanan primin ödenmesi için tebliğini talep etmesi üzerine Kurum tarafından 31.07.2019 tarihli borçlanma talep dilekçesine istinaden adına tahakkuk ettirilecek borcun transfer edilecek primden mahsup edilmeyeceği belirtilerek reddedildiği, ayrıca davacının 23.10.2020 tarihli dilekçesiyle 07.07.2020 tarihli başvurusuna göre borçlanma işlemlerinin yapılmasını talep etmesi üzerine Kurumca 18.11.2020 tarihli yazıyla yapılacak işlemin bulunmadığının bildirildiği, eldeki davanın da 23.11.2020 tarihinde açıldığı anlaşılmaktadır.

16. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacının 31.07.2019 tarihinde Kuruma borçlanma için başvurması sonrasında Kurumca eksik belgelerin tamamlanmasına ilişkin yazıdan haberdar olarak 11.03.2020 tarihinde gerekli belgeleri gönderdikten sonra 31.07.2019 tarihli borçlanma dilekçesindeki talebini yenilerek 07.07.2020 tarihli başvurusuna göre borçlanma işleminin yapılmasının talep ettiği ve bu tarihte yapılan borçlanma talebi sonrasında eldeki davanın makul süre içerisinde açıldığı anlaşıldığından davacının 07.07.2020 tarihli borçlanma başvurusu değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekmektedir.

17. Hâl böyle olunca direnme kararı yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 371. maddesi gereğince **BOZULMASINA,**

Dosyanın HMK'nın 373. maddesinin 1. fıkrası uyarınca İlk Derece Mahkemesine, karardan bir örneğin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

08.04.2026 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.